

Любі друзі! Багато народів захоплюються героїзмом і мужністю українського народу. Тож, ми вже зараз повинні працювати для відбудови, щоб і надалі прославляти нашу неймовірну Батьківщину.

Знання - це наша сила!

Коли лунає сирена-направляйтесь в укриття! Бережіть себе!

Шановні здобувачі освіти! Нагадую, що на виконані вами завдання чекає моя електронна пошта: kvasha.n.v@gmail.com або Вайбер чи Телеграм за номером: 093-74-98-200, але не пізніше 20:00

Урок № 39

Дата: 29.03.2024

Тема: Природні умови і ресурси Африки

Мета: охарактеризувати природні умови і ресурси Африки; розвивати сформовані здібності, виховувати професійну компетентність.

Хід уроку:

Африка - частина світу, що розташована у 4-х півкулях, включає в себе материк Африка (30,1 млн км²) та острови й архіпелаги (площа 620 тис км²), найкрупнішими з яких є Мадагаскар, острови Зеленого Мису, Коморські, Сейшельські, Маврикій та ін. Регіон займає 5,9 % площі земної поверхні і 20,3 % площі суходолу.

Розміри території (площа): 12 - великі (Алжир, ДР Конго, Судан тощо), 11 - значні (Танзанія, Нігер, Намібія тощо), 16 - середні, 10 - малі, 4 - невеликі (Кабо-Верде, Коморські Острови, Маврикій, Сан-Томе і Принсіпі), 1 - карлик (Сейшельські Острови); 3 - монархії (Лесото, Марокко, Есватіні), 51 – республіка; 1- економічно розвинута (ПАР - країна «переселенського капіталізму»), 53 - країни, що розвиваються.

В ЕГП Африки простежуються такі особливості:

- 1) 38 африканських країн (з 54, що знаходяться в регіоні) мають вихід до океанів, що омивають Африку (Атлантичного або Індійського), а ПАР - до обох океанів одночасно; у регіоні лише одна країна-півострів - Сомалі;
- 2) на транспортно-географічне положення впливає безпосередня близькість до Європи й Азії, наявність важливого гідротехнічного об'єкта - Суецького каналу, великої кількості морських портів та аеропортів;
- 3) зважаючи на колоніальне минуле регіону, у більшості країн значна частка державних кордонів проходить лініями градусної сітки або природними об'єктами. Іноді на конфігурацію країн впливали відкриття мінеральних ресурсів (наприклад, «мідного поясу Африки», що зумовив видовженість частини південного кордону Демократичної Республіки Конго);
- 4) історичне минуле вплинуло на характер відносин з колишніми державами-метрополіями (інтеграційні зв'язки - Співдружність націй, Міжнародна організація Франкофонії та територіальні спори (наприклад, міста Сеута й Мелілья та низка островів - Іспанська Північна Африка, а Марокко вважає її північним середземноморським узбережжям тощо).

Згідно з геосхемами ООН Африка поділяється на п'ять субрегіонів. Найбільшими за кількістю держав, що утворюють регіони, та чисельністю населення є Східна Африка (18 держав, близько 410 млн осіб) і Західна Африка (16 держав, близько 365 млн осіб); за економічним потенціалом - Північна й Південна Африка, між всіма ними розташована Центральна Африка.

Економічно Північна Африка - один із найрозвинутіших субрегіонів континенту.

Основу економіки Західної Африки становить сільське господарство (вирощування какао-бобів, кави, олійної та кокосової пальми, арахісу, бананів, каучуконосів).

Традиційною в країнах Центральної Африки є зайнятість населення землеробством і скотарством, що залишаються головним джерелом існування для 80 % місцевого населення.

Країни Східної Африки представлені рядом виробництв видобувної промисловості (видобутком міді, кобальту, рідкоземельних металів). В останні десятиріччя східноафриканські країни стали активно розвивати такий вид туризму, як «сафари».

На світовому ринку Південна Африка відома як експортер мінеральної сировини.

У рельєфі домінують рівнини (середня висота материка - 750 м). Гірські масиви піднімаються на півночі (Атлаські гори), сході (Ефіопське нагір'я) та півдні (Драконові й Капські гори). Найвищі вершини - давні та молоді вулкани, серед яких: Кіліманджаро (5895 м), Кенія (5199 м), Камерун (4070 м) тощо.

В Африці виявлені родовища майже всіх відомих видів мінеральних ресурсів. На її частку припадає переважна кількість запасів золота (в ПАР 50 % світових запасів) та алмазів світу (Південна Африка); 2/3 фосфоритів (Марокко, Туніс), 2/5 марганцю (ПАР і Габон), близько 1/3 кобальту, урану, міді («мідний пояс» Центральної Африки), бокситів.

Найбільшими річками є Конго (за об'ємом річного стоку поступається лише Амазонці), Ніл (друга за довжиною у світі - 6671 км), Нігер, Замбезі й Оранжева. Великі озера розташовані переважно у Східній Африці й на півдні від екватора, який перетинає найкрупніше озеро материка - Вікторія.

Різноманітні за складом ліси вкривають менше 10 % площі континенту. У вічнозелених лісах Центральної Африки ростуть до 40 порід дерев, що мають цінну деревину (чорне, червоне й ін.); з плодів олійної пальми одержують високоякісну харчову олію, з кавових бобів - кофейн. Африка - батьківщина кавового дерева, що росте у лісах Ефіопії, Центральної Африки, Мадагаскару.

Урок № 40

Дата: 29.03.2024

Тема: населення Африки та сектори економіки

Мета: охарактеризувати населення Африки та сектори економіки; розвивати сформовані здібності, виховувати професійну компетентність.

Хід уроку:

Африка є політично нестабільним регіоном, унаслідок чого на території ряду країн перебувають Місії ООН з метою запобігання або ліквідації загрози миру і безпеки шляхом спільних примусових дій (військова демонстрація, блокада тощо), якщо заходи економічного і політичного характеру виявляться або виявилися недостатніми.

Уся північна частина континенту населена представниками європеїдної раси (25 % населення), на південь від Сахари живуть народи негроїдної раси (53 %). Етнічний склад населення Африки є дуже строкатим: її населяють кілька сотень великих і малих етносів, понад 100 з них налічують більше 1 млн осіб кожний, що становить майже 90 % африканців. Найкрупніші народи - єгипетські араби, хауса, йоруба, алжирські і марокканські араби, фульбе, амхара тощо. Африканці сповідують різні релігії, хоча й досі третина африканців дотримується місцевих традиційних вірувань, які склалися до поширення ісламу і християнства. Ці вірування дуже своєрідні і різноманітні (анімізм, фетишизм, тотемізм, культ предків, політеїзм, магія тощо).

В Африці чітко виділяють дві полюсних групи країн, з одного боку - група найменш розвинених, найбільш бідніших держав (Ліберія, Сьєрра-Леоне, Чад, Конго, Сомалі), інший полюс утворюють ПАР (індустріально-аграрний гігант Африки), Єгипет, Марокко, Нігерія,

Алжир, Кенія, Туніс та ін., які мають більш-менш розвинутий промисловий сектор, що базується на гірничодобувній промисловості та переробці сільськогосподарської сировини, і виробляють 60 % сукупного африканського ВВП.

Для Африки характерні всі риси слабкої розвиненості, пов'язані, перш за все, з дуже тривалим періодом колоніальної залежності країн материка. Про масштаби відсталості Африки свідчать ряд показників соціального розвитку її країн.

Африка посідає перше місце у світі за рівнем неписьменності, тут найвища дитяча смертність, найнижча у світі тривалість життя, близько 80 % населення континенту не має можливості отримувати медичну допомогу, а понад 70 % мешканців проживають за межею бідності, майже 60 % населення Тропічної Африки систематично недоїдають. Особливо скрутне становище в Ефіопії, Анголі, Чаді, Мозамбіку, Сьєрра-Леоне, Сомалі тощо.

Первинний сектор економіки Африки базується на традиційних галузях - гірничодобувній, сільському та лісовому господарствах. Сільське господарство Африки характеризується низьким забезпеченням ріллі, переважанням рослинництва над тваринництвом, низьким рівнем механізації та хімізації. Серед споживчих культур найбільше вирощується пшениці (Єгипет, Алжир, Марокко), кукурудзи (ПАР, Єгипет), ячменю (Марокко, Алжир, Ефіопія), рису (Єгипет, Мадагаскар). Серед олійних домінує вирощування арахісу й олійної пальми (Західна Африка) та маслин (африканське Середземномор'я). Технічні культури вирощують переважно на експорт, зокрема какао (Гана, Нігерія), каву (Ефіопія, Ангола), чай (Кенія, Мозамбік). У Середземномор'ї та ПАР культивують виноградники та цитрусові (апельсини, мандарини, лимони, грейпфрути). На Африку припадає половина світового виробництва фініків (Єгипет, Чад, Малі, Судан тощо).

Обробна промисловість є основою вторинного сектору Африки. Електроенергетика в Африці розвинута слабо. Головні паливні ресурси - вугілля, нафта і рослинне паливо. У більшості країн саме ТЕС є основним виробником електроенергії.

Традиційними і подекуди основними напрямками виробництва в африканських країнах залишаються текстильна і харчова. У текстильній промисловості провідна роль належить бавовняній на власній сировині, а також виробництву синтетичних волокон. Харчова промисловість (виробництво рослинної олії, цукру, какао-бобів, муки, консервів) відіграє важливу роль у майже всіх африканських країнах.

У сучасній Африці й досі зберігає своє значення традиційне ремісничє і кустарне виробництва, особливо в малорозвинутих регіонах і країнах.

Транспортна система Африки й досі є слаборозвинутою сферою африканської економіки. У структурі внутрішнього вантажообігу лідирують залізниці, у пасажирообігу домінує автомобільний транспорт. Для них характерна технічна відсталість (різноколіїність і паровозна тяга на залізницях, переважання ґрунтових автодоріг, відсутність сервісу). Залізничний транспорт розвинутий слабо, у десяти африканських країн він навіть зовсім відсутній. Протяжність автодоріг в Африці поступово зростає, однак і нині близько 30 % усіх автошосе з твердим покриттям припадає на ПАР.

Значущим є морський транспорт, особливо у зовнішніх вантажоперевезеннях. Найбільшим торговельним флотом володіє Ліберія. Найбільшими портами є Річардс-Бей, Кейптаун, Дурбан (ПАР), Александрія (Єгипет), Лагос (Нігерія), Касабланка (Марокко) тощо. Збільшується значення авіаційного транспорту, найбільші аеропорти розташовані в Йоганнесбурзі, Каїрі, Лагосі, Рабаті, Дакарі і Найробі.

Туризм стає перспективною сферою економіки в країнах Африки завдяки багатим і різноманітним природним умовам, узбережжям із відмінними пляжами, добрим сервісом у готелях, безліччю історичних і культурних визначних пам'яток.

Питання для самоперевірки:

1. Які напрямки господарської діяльності характеризують США?
2. Як розвивається третинний сектор економіки в Канаді?
3. Які напрямки господарської діяльності характеризують Бразилію як країну нової індустріалізації?

Домашнє завдання: дати відповіді на питання для самоперевірки, законспектувати матеріал з теми.

Рекомендована література: . Географія (рівень стандарту): підручник для 11 класу, закл. заг. серед. освіти / В. В. Безуглий, Г. О. Лисичарова. – Київ: Генеза, 2019.

Шановні здобувачі освіти! Нагадую, що на виконані вами завдання чекає моя електронна пошта: kvasha.n.v@gmail.com або Вайбер чи Телеграм за номером: [093-74-98-200](tel:093-74-98-200), але не пізніше 20:00